

In dit thema nummer mag uiteraard een artikel over zweetwerk niet ontbreken. Immers, juist hierbij gebruikt de hond zijn neus heel intensief.

Is een team (hond en voorjager) eenmaal goed getraind dan kunnen zij voor het echte zweetwerk ingezet worden, maar een zweetwerktraining kan ook prima worden gevolgd om gewoon lekker met je hond te werken. Maar wat is zweetwerk eigenlijk?

ZWEETWERKTRAINING

Ze hebben er een neus voor...

Tekst: Rosemarijn Gelauff. Foto's: Lonneke Musch, www.lonnekemusch.com

Zweetwerk is het speurwerk van (jacht) hond met voorjager naar gevluht, aangereden of aangeschoten grote hoefdieren. De in ons land levende grote hoefdieren zijn het edelhert, damhert, ree, wild zwijn en moefflon. In Nederland verongelukken regelmatig grote hoefdieren. Ondanks de vele maatregelen, zoals afrasteringen en oversteekplaatsen gebeurt het toch dat deze dieren worden aangereden. Niet alle dieren zijn na de aanrijding dood. Het gevolg is dat de gewonde dieren de dekking in vluchten. Als het dier niet wordt gevonden, zal een gewond dier zich in die begroeiing schuil houden en een langzame dood sterven. Ditzelfde kan gebeuren als een dier geschoten is, maar niet dodelijk geraakt. Jagers die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het wild kunnen door allerlei oorzaken 'mis' schieten. Het is daarom van groot belang voor het dierenwelzijn dat zowel aangeschoten als aangereden dieren gevonden worden en zo snel mogelijk uit hun lijden worden verlost.

PLAATS VAN AANSCHOT/AANRIJDING

Zodra een melding wordt gemaakt van aangereden dan wel aangeschoten wild, wordt een team van voorjager met zweethond – die zijn aangesloten bij een Wild Beheer Eenheid – opgeroepen. De voorjager zal samen met de jager, of politie als eerste de plaats van aan-schot of wel de aanrijding inspecteren. Hij onderzoekt het wondbed om afhankelijk daar-

van te bepalen of hij meteen aan de slag zal gaan, of beter een paar uur kan wachten. Het is namelijk niet de bedoeling het gewonde dier op te jagen. De voorjager probeert in te schatten hoelang het gewonde dier nodig heeft om een schuilplek te vinden waar hij kan gaan liggen. Wanneer een dier eenmaal een paar uur ligt is hij wat stijf geworden en zal hij niet gemakkelijk opspringen en wegrekken (ga jezelf maar na wanneer je met spierpijn wakker wordt).

De voorjager kan de aard van de verwonding bepalen door hetgeen hij in het wondbed aantreft. Zijn er botsplinters, is er veel, weinig bloed, welke kleur heeft het bloed, zijn er haren, welke kleur, lang of kort, zijn er stukjes ingewanden? Het voert hier te ver om daar in dit artikel verder op in te gaan, maar het is in een zweetwerktraining heel interessant dit soort wondbedden na te bootsen en daarvan te leren.

VOORJAGER EN ZWEETHOND AAN HET WERK

Om het gewonde dier te vinden, gaan vervolgens een zweethond met voorjager aan de slag. De hond is getraind om het spoor van een gewond dier na te zoeken en kan zowel op het verloren zweet werken als op de geur van hoefafdrukken.

De zweethond krijgt een speciale brede halsband of tuig om met daaraan een lange lijn van ca 10 meter. De zweethond wordt op het wondbed gezet en afhankelijk van de ervaring van de hond zal deze direct het zweetspoor oppakken en deze gaan volgen. Aan een lange lijn volgt de hond het spoor en controleert de voorjager het werk van de hond aan de hand van het 'lezen' van zijn hond en de verwijzingen (bijvoorbeeld bloed of pootafdruk) op het spoor. Hond en voorjager zijn een team dat de nazoek verricht. Het is niet alleen de hond die het spoor volgt. Immers, zodra de hond bijvoorbeeld van richting verandert zal de voorjager moeten checken of hij inderdaad een verwijzing ziet waaruit hij kan opmaken dat het spoor inderdaad van richting is veranderd. Het

Wondbed.

Start spoor Kasim.

Kasim op het spoor.

Onderzoek wondbed, Toby wacht.

Toby op het spoor.

Kasim bij einde spoor.

Toby naar wondbed.

Toby bij einde spoor.

kan nog wel eens gebeuren dat dwars over het spoor ander wild gelopen heeft en de hond dat spoor oppakt.

Het zweetspoor uitwerken, zoals dit werk wordt genoemd, is een intensieve en tijdrovende bezigheid. Afhankelijk van de verwonding kan het een paar uur tot een dag, soms zelfs langer, duren voor het gewonde wild gevonden is. Eenmaal aangekomen bij het wild krijgt de hond van de voorjager een beloning en wordt het gewonde wild door de jager, die ook mee is gelopen, uit zijn lijden verlost.

WAAR KOMT DE TERM ZWEET VANDAAN?

We spreken steeds over zweetwerk en zweetspoor, maar waar komt nu eigenlijk de term zweet vandaan? Zweet is een jagersterm voor bloed. Het zweetspoor bestaat echter niet alleen uit de geur van het bloed. Het kan zelfs zijn dat er (bijvoorbeeld bij een aanrijding) geen sprake is van bloed maar het wild bijvoorbeeld kreupel is. Het zweetspoor bestaat onder andere ook uit de geur van angst, en een speciale karakteristieke geur die wild via de zweetklierjes vrijmaakt. Daarnaast wordt door de pootafdruk van het wild de vegetatie verstoord en hier komen dan weer bacteriën uit de omgeving op af. De groei van deze bacteriën zorgt weer voor de afbraak van plantendelen en de gassen die hierdoor ontstaan zijn voor de hond zeer goed te ruiken.

DE ZWEETWERKTRAINING

Het zal duidelijk zijn dat in een training geen spoor wordt gevolgd van aangeschoten wild. In de training wordt vooraf een spoor uitgezet met runderbloed. Afhankelijk van de gevorderdheid van voorjager en hond is het spoor dat wordt uitgezet een vers of een oud spoor. Bij de start van het spoor is een wondbed gemaakt. De voorjager bespreekt met de trainer het wondbed en wordt vervolgens afgestemd of je een lang of korte nazoek kunt verwachten. Terwijl de voorjager het wondbed inspecteert, zit de hond op afstand en wacht op het eerste commando 'zoek spoor'. Het is dus zaak dat de hond goed onder appel staat. Gedurende de training komt het appel tijdens de nazoek, het ritueel bij de start en het leren lezen van je hond aan bod. Verder wordt er aandacht besteed aan de kennis over de vegetatie en het grof wild. Afhankelijk van de ervaring van de cursist worden de sporen opgebouwd tot een lengte van ca 600 meter.

VERS OF OUD SPOOR

Wanneer is het spoor en daarmee de geur voor de hond het sterkst? De groei van de bacteriën (zowel van de vegetatie als van de dierlijke resten) neemt in de eerste uren, nadat het spoor gelegd is, in omvang heel sterk toe om daarna weer af te nemen. De geur neemt dus eerst toe en wordt daarna weer minder. De beginneling krijgt een heel vers spoor, waarbij het zweet ook duidelijk zichtbaar is en het spoor een rechte lijn heeft. Daarna trainen wij met een spoor van 3 à 4 uur oud en wordt het spoor uitgebouwd in lengte en in moeilijkheidsgraad voor wat betreft vegetatie en afbuigingen.

WELKE HONDEN ZIJN GESCHIKT VOOR HET ZWEETWERK

Zoals voor elke tak van hondensport geldt ook hier dat het ene ras er beter voor geschikt is dan het andere. Bekende zweethonden zijn o.a. de Hannoveraanse Zweethond, de Beierse bergzweethond, de Dasbrak en Duitse wachtel. Ook geschikt zijn de brakken, spaniels, dashonden (teckels), continentale staande honden en retrievers. Maar ook gaat hier de regel op dat alles te leren valt. Wij zijn inmiddels andere rassen tegengekomen die met succes de trainingen hebben gevolgd en nazoeken kunnen doen. Zoals gezegd, elk ras heeft zijn specifieke eigenschappen, maar het leren en er plezier in hebben, dat kunnen vele rassen.

GAAT MIJN HOND NU ELK SPOOR ACHTERNA?

Terecht wordt de vraag vaak gesteld, 'ja, maar wat als mijn hond eenmaal de smaak te pakken heeft, gaat hij dan elk spoor achterna?'. Het antwoord is 'Nee, wanneer jij jouw hond goed onder appel hebt, niet. Jouw hond leert gedurende de zweetwerktraining dat hij aan werk moet zodra het ritueel gestart is. Blijft het ritueel achterwege dan weet een hond dat het spoor zoeken niet gevraagd wordt en dus niet gewenst is'.

NIEUWSGIERIG GEWORDEN?

Wil je eens kennismaken met het zweetwerk? Wij nodigen je graag uit eens kennis te maken met deze interessante tak van sport. Of je het nu als recreatie-, wedstrijd- of voor natuur-nazoek wilt inzetten, je bent van harte welkom. Voor Almere en Baarn en omgeving kun je terecht bij Teckels op het spoor www.teckelsophetspoor.nl. Voor Renkum en omgeving bij *K2 Zweetwerktraining*. www.zweetwerktraining.nl. Beide hondenscholen geven cursussen voor beginners en gevorderden. Uitgangspunt van beide scholen is dat alle rassen terecht kunnen en het werken met plezier voor hond en baas voorop staat.

Wil je vooraf weten of het iets voor jou en jouw hond is? Of het gewoon eens een keer ervaren? Kom dan naar een van onze workshops. Deze workshop zijn voor alle rassen en voor iedereen die wil ervaren wat het is als een hond op het spoor komt. Zijn passie op het spoor zal je verbazen. Evenals de bijzondere band die ontstaat tussen hond en baas.